

Kisebbségsszociológia

szakirányú továbbképzési szak

I. A szakirányú továbbképzés neve:

Kisebbségsszociológia szakirányú továbbképzési szak

II. A szakirányú továbbképzési szak FIR-kódja:

TO3003

III. A létesítést engedélyező határozat ügyiratszám:

OH-FRKP/1123-11/2007.

IV. A létesítő intézmény neve:

Eötvös Loránd Tudományegyetem

V. A szakirányú továbbképzési szak képzési és kimeneti követelménye:

1. A szakirányú továbbképzés megnevezése:

Kisebbségsszociológia szak

2. A szakképzettség oklevélben szereplő megnevezése:

Okleveles kisebbségsszociológiai szakértő

3. A szakirányú továbbképzés képzési területe

Társadalomtudomány képzési terület

(Multidiszciplináris társadalomtudományok)

4. A felvétel feltételei

a) Társadalomtudományi képzési területen szerzett alapszakos diploma

b) Bölcsészettudomány, nemzetvédelmi – és katonai, orvos- és egészségügytudomány, gazdaságtudományok képzési területen szerzett alapszakos diploma

5. A szakirányú továbbképzési szak célja, a képzés során elsajátítandó kompetenciák (ismeretek, az ismeretek alkalmazása a gyakorlatban, elvárt szakmai attitűdök)

A kisebbségsszociológia szakirányú továbbképzés célja, hogy a közép-kelet-európai térség etnikai, nemzeti, kisebbségi problémáihoz értő önkormányzati, tömegkommunikációs, szociálpolitikai, jogi, valamint politikával foglalkozó szakembereket képezzen. Az ilyen típusú szakemberekre már napjainkban is igény mutatkozik, és ez az igény a jövőben fokozódni fog, hiszen a régió történelmileg örökölt etnikai és kisebbségi konfliktusai, a kisállamiság új reneszánsza napjaink aktualitásává teszik az etnikai feszültségek kezelésének és csökkentésének feladatát. A Magyarországon működő kisebbségi önkormányzatok, sajtó, civil szervezetek egyre több kisebbségpolitikai tudással felvértezett szakembert igényelnek, és a többségi társadalomban is tapasztalhatók törekvések új, a kisebbségi problémákat kezelő intézmények létrehozására, amelyekben szintén szükség lesz kisebbségpolitikai szakértőkre.

Az európai demokratikus hagyományok, valamint az európai uniós normák megkövetelik a csatlakozni kívánó országoktól, hogy a többségi demokrácia eszményét olyan feltételek mellett alkalmazzák, melyek a társadalom legkülönbözőbb kisebbségi csoportjai számára jog- és esélyegyenlőséget teremtenek. A multikulturalizmus elve, a kisebbségek érdekeinek védelme, a

kisebbségeket érő diszkrimináció megszüntetése olyan feladat, amely elengedhetetlenül fontos Magyarország társadalmi stabilitásának megteremtéséhez és az európai uniós csatlakozásához.

A kisebbségszociológia szakirányú továbbképzés ebből a szempontból hiánypótló feladatra vállalkozik: az elmúlt 150 év tengeren túli és nyugat-európai politikaelméleti és konkrét gyakorlati politikai ismereteit párhuzamba állítva a térség teoretikus tudásával és gyakorlatával, egyfajta szintézisre törekszik, amely - a kisebbségszociológia szakirányú továbbképzés célja szerint - árnyaltabb és sokoldalúbb elemző és hatékonyabb gyakorlati munkát tesz lehetővé mindazok munkájában, akik a kisebbségi kérdéskör legkülönbözőbb aspektusaival foglalkoznak. A kisebbségszociológia szakirányú továbbképzés kiemelt feladatának tekinti, hogy megismertesse a hallgatókkal:

- A régió és ezen belül is kiemelten a Kárpát-medence bonyolult etnikai sokszínűségét, a többség és kisebbség együttélésének legkülönbözőbb politikai, történeti, társadalmi problémáit és konfliktusait, és az ezzel kapcsolatos jogi, politikai, társadalmi cselekvési mintákat és lehetséges gyakorlatokat.
- Magyarország legkülönbözőbb kisebbségi helyzetben élő csoportjainak jogi, politikai, szociális és kulturális helyzetét, és mindazokat a jogi, politikai és társadalmi folyamatokat, amelyek befolyásolják a többségi társadalommal való együttélésüket. A képzés profiljába a következő kérdéskörök kapnak kiemelt jelentőséget: a nemek közötti társadalmi egyenlőtlenségek és a nők helyzete; az etnikai és nemzetiségi kisebbségek; a menekültek és a menekültügy; a szexuális kisebbségek; a szociális helyzetük folytán megkülönböztetett helyzetben élők; a deviáns csoportokkal szembeni politikai és társadalmi viselkedés, valamint megkülönböztetetten a hazai roma kisebbség helyzetét, a roma és nem roma civil szervezetek intézményi hálózatát, valamint a romák társadalmi integrációját célzó politikai törekvéseket.

A képzés célja szerint biztosítani kívánja, hogy az itt képzett politikusok, politikai szakértők, valamint társadalomtudományi elemzők és kutatók mintegy személyükben is garanciát nyújtsanak az előítéletmentes, bizalomteli, a nemzeti és kisebbségi kategóriákat keresztbe metsző szakmai identitás kialakítására és megőrzésére.

Mindezek alapján a kisebbségszociológia szakirányú továbbképzés a szakismeret átadásán túl erősíteni kívánja a gyakorlati készségek fejlesztését a tudományos megismerés és a monitorozás, valamint a konfliktuskezelésben való jártasság ötvözésével.

Mind a képzésben, mind a képzésből kikerülő szakemberek foglalkoztatásában szeretnénk együttműködni a hazai, kisebbségi területen működő tudományos intézetekkel, így elsősorban az MTA Kisebbségkutató Intézetével és a Teleki Alapítvánnyal. A kisebbségszociológia szakirányú továbbképzés működtetésében támaszkodni kívánunk az ELTE-én felhalmozódott széleskörű szaktudásra, különös tekintettel a történeti, a politikai és a nyelvi ismereteket nyújtó tanszékekre, illetve intézetekre.

A fentieket összegezve tehát a képzés a magyar felsőoktatásban hiánypótló jelentőségű, amennyiben olyan politikai és társadalomtudományi szakértőket kíván képezni, akik képesek a modern politikai kihívásoknak megfelelni, akik elméleti szaktudásuk és felkészültségük mellett széleskörű gyakorlati készségekkel is rendelkeznek, és akik felvértezve mindennemű etnikai és kisebbségi megkülönböztetés, jogsértés, és diszkrimináció ellen munkájukban képesek lesznek a társadalmi nyitottságot, toleranciát, pluralizmust érvényesíteni és terjeszteni.

A képzés során elsajátítandó kompetenciák

A Kisebbségsszociológia szakirányú továbbképzési szakon végzett hallgató

- rendelkezzen a szakma műveléséhez szükséges magas szintű multidiszciplináris elméleti tudással;
- ismerje a kisebbségek, az etnicitás, az interetnikus és csoportközi viszonyok nemzetközi és hazai tudásanyagát;
- átfogó (jogi, politikai, szociológiai, antropológiai, közpolitikai, történeti) tudással bírjon a legjelentősebb hazai etnikai és szociális csoportok helyzetéről, a többségi társadalommal való együttélésük különféle konfliktusairól, és a konfliktusok kezelésének lehetséges módozatairól.

Ismeretek alkalmazása a gyakorlatban

A szakon végzett hallgató legyen képes a megszerzett ismeretek professzionális szintű alkalmazására, különösen:

- a kisebbségi csoportok helyzetének elemzésére;
- a konfliktuscökkentésre és a társadalmi tolerancia növelésére;
- közpolitikai és társadalompolitikai döntések előkészítésére és meghozatalára;
- rendelkezzen a munkája során elért eredményeknek a szakmai nyilvánosság előtti szakszerű, meggyőző írásbeli és szóbeli megjelenítésének képességével.

Szakmai attitűd és magatartás

A szakon végzett hallgató

- legyen képes önálló szakmai álláspont kialakítására, az egymással ütköző nézetek és álláspontok kritikai értelmezésére;
- legyen empatikus és toleráns, előítéletektől mentes;
- legyen képes a kooperációra;
- legyen nyitott az új jelenségek, új tudományos eredmények iránt;
- munkája során érvényesítse a szakmai-etikai normákat.

6. A képzési idő félévekben:

2 félév

7. A szakképzettség megszerzéséhez összegyűjtendő kreditek száma:

60 kredit

8. A szakképzettség szempontjából meghatározó ismeretkörök és a főbb ismeretkörökhöz rendelt kreditek

A képzés a kisebbségekre vonatkozó elméleti tudást és gyakorlati ismereteket, praktikus szkillket nyújt a résztvevők számára A második félév elején szakdolgozati témát választanak a hallgatók. A képzés záróvizsgával zárul.

Elméleti képzés, Alapozó és törzs tárgyak (kreditek száma: 36)

1. Az etnicitás, a kisebbségi jogok, az interetnikus viszonyok társadalomlélektana, a migráció és a multikulturalizmus legfontosabb elméleti aspektusainak áttekintése európai uniós, regionális és magyar kontextusban;
2. a legfontosabb magyarországi etnikai és társadalmi kisebbségek bemutatása, a kisebbségeket ért politikai, jogi, szociális és kulturális-identitásbeli megkülönböztetések és hátrányok okainak feltárása, a hátrányok csökkentésének politikai eszközeinek áttekintése, és azok alkalmazási lehetőségeinek megismertetése;
3. a kvalitatív kutatási módszerekhez kapcsolódó ismeretelméleti és szociálpszichológiai, egyéb elméleti ismertek ismeretek;

4. a kutatás lebonyolításához kapcsolódó egyéb elméleti ismeretek.

Kötelezően választható speciális ismeretek: kutatás tervezés, kutatás szervezés, adatfelvétel, adatelemzés, prezentáció, archiválás (kreditek száma: 9 kredit, 17 kreditnyi kínálatból szabadon választva)

- a) Kutatás tervezésével és szervezésével kapcsolatos gyakorlati készségek elsajátítása;
- b) adatfelvételi technikák komparatív megismerése, gyakorlati tapasztalatszerzés;
- c) többváltozós adatelemzések elkészítése statisztikai programcsomagok segítségével;
- d) adatok prezentálásának és archiválásának gyakorlata.

A gyakorlati képzés összesen a képzési időnek mintegy 60%-át teszi ki.

Az elméleti képzés összesen a tanórákban kifejezett képzési időnek mintegy 40%-át alkotja.

Az egyes **kurzusok** esetében a hallgatók teljesítményének **értékelése** háromfokozatú rendszerben történik: jól megfelelt, megfelelt, nem felelt meg.

A képzés utolsó elemét jelentő **záróvizsga** három részből tevődik össze: a törzsanyag és a gyakorlati ismereteken alapuló írásbeli és szóbeli vizsga, valamint a szakdolgozat megvédése.

9. A szakdolgozat kreditértéke:

15 kredit.